

Medborgardialog med unga

Västsverige växer och nya byggen är ständigt på gång. Det kan handla om att bygga för ett hållbart resande med resor som ger låga koldioxidutsläpp och samtidigt sker på ett smidigt sätt eller så kan det handla om att skapa trygga mötesplatser.

I den här övningen får eleverna fördjupa sig i en planprocess som är i gång och vara med och tycka till i processen. Övningen kan ses som en fortsättning på övning 2 Påverka samhällsplaneringen.

Övningen kan användas av pedagoger såväl som samhällsplanerare.

FÖRBEREDELSE FÖR PEDAGOGEN:

- ✓ Läs igenom instruktionerna och ta fram ett arbetsunderlag
- ✓ Dela in eleverna i grupper om 2–4 personer

MATERIAL:

- ✓ Eleverna behöver ha tillgång till ett digitalt verktyg per grupp (dator eller surfplatta)

Medborgardialog med unga

Underlaget i övningen som du behöver ta fram kan vara baserat på en aktuell samhällsbyggnadsprocess i området nära skolan, eller i ett område som eleverna har möjlighet att besöka – där det ska byggas exempelvis ny infrastruktur, nya bostäder eller förnyade torg och parker. Det kan även vara baserat på mer översiktliga planer, till exempel ”hur kan vi utveckla den här stadsdelen?”

Om du är samhällsplanerare kan ni använda den planprocess ni jobbar med.

Om du är pedagog kan du hitta pågående detaljplaner på er kommuns hemsida.

Vi har samlat länkar till de 13 GR: kommunernas detaljplaner här: www.scoop.it/t/byggnadsprojekt

Hör gärna av dig till ansvarig planarkitekt eller samhällsplanerare och fråga om de vill ha input angående hur de ska bygga.

INTRODUKTION TILL ELEVERNA

Presentera den planprocess du valt. Visa området på kartan. Använd Google Maps. Berätta översiktligt om tankarna med projektet.

DEL 1 – NULÄGESANALYS

Skapa en nulägesanalys av området. Om det är ett område eleverna känner till väl kan ni göra övningen från skolan. Om de inte känner till det behöver ni gå ut och undersöka platsen. Vilka frågor du kan ställa beror på vad det är för typ av plan ni tittar på. Här finns exempel på frågor:

Att vara inom området

- Hur är det för små barn, finns det någonstans att leka?
- Var i området kommer man att vilja vara om man är mellan 13 och 18 år? Vad gör man? (Är det bara en plats man går till och från eller finns det ställen att hänga på?)
- Vilken är den bästa platsen i området? Motivera.
- Vilken är den sämsta platsen i området? Motivera.
- Finns det platser i området som känns otrygga? Motivera

Att resa inom området

- Hur är det att ta sig runt i området om man går?
- Hur är det att ta sig runt i området om man cyklar?
- Hur är det att transportera sig från området till andra delar av regionen?

Värden i området

- Vilka ekosystemtjänster finns inom området? (använd er av faktabladet i Övning 5 Naturens gratistjänster)
- Finns det några mötesplatser i området? (se övning 4 för exempel på mötesplatser) Vilka använder sig av dessa mötesplatser?
- Finns det några historiska platser eller byggnader i området? (se övning 9 för inspiration kring en plats historia)

DEL 2 – HUR VILL ELEVERNA UTVECKLA OMRÅDET?

Sätt upp ett eller flera övergripande mål som eleverna behöver förhålla sig till. Det varierar beroende på vilken planprocess ni jobbar med. Här kommer några exempel.

- *Hur skapar vi en trygg mötesplats som är till för alla?*
- *Hur ser vi till att det går att resa smidigt, säkert och hållbart inom och till & från området?*
- *Hur ser vi till att ekosystemtjänsterna i området inte hotas på grund av bygget?*

Be eleverna:

1. Skriv ner minst 5 idéer om hur de vill utveckla området.
2. Rösta fram den bästa idén. Skriv ner den.
3. Utveckla idén
  - a. Inom hur lång tid kan idén genomföras?
  - b. Beskriv på vilket sätt idén bidrar till att lösa det övergripande målet?
  - c. Hur ska idén bekostas?

DEL 3 – JÄMFÖR MED HUR PLANPROCESSEN ELLER BYGGET ÄR TÄNKTT ATT UTVECKLA OMRÅDET

Presentera hur den aktuella planprocessen är tänkt att utveckla området.

Exempel på frågor att ställa till eleverna:

- *Tycker ni att det verkar bli bra?*
- *Är det som ni hade tänkt er?*
- *Vad tycker ni saknas?*

DEL 4 – SKICKA IN ELEVERNAS IDÉER OCH SYNPKUNKTER

Om du är samhällsplanerare kan du nu samla in elevernas idéer och synpunkter.

Om du är pedagog kan du nu skicka in elevernas idéer som svar på planens samråd eller granskning via kommunens kanaler (se info i del 1 på föregående sida, och faktablad Planprocessen i övning 2). Eller bjud in ansvariga planarkitekter och presentera era synpunkter för dem.

DEL 5 – ÅTERKOPPLA VAD SOM HÄNT

Om du är samhällsplanerare, återkom gärna till eleverna efter en tid och återkoppla var i processen ni ligger nu. Och om ni tog tillvara några av elevernas idéer och synpunkter.

Om du är pedagog, gärna kontakt med ansvarig planarkitekt efter en tid för att ta reda på om det har hänt något med elevernas idéer och synpunkter.

Arbeta vidare

- Arbeta vidare med övningen *Mötesplatser för alla*. Där får ni reflektera över hur vi skapar jämlika, inkluderande mötesplatser.
- Arbeta vidare med övningen *Naturens gratistjänster*. Där får ni lära er om vad ekosystemtjänster är och var i naturen de finns.
- Arbeta vidare med övningen *Så såg det ut förr*. Där får ni undersöka hur olika platser har förändrats genom historien.
- Om ni lyckats knyta ett bra samarbete mellan skola och samhällsplanering så passa på att bibehålla kontakten för fler framtida eventuella samarbeten.

LGR11 **SAMHÄLLSKUNSKAP**

Förmåga: Reflektera över mänskliga rättigheter samt demokratiska värden, principer, arbetssätt och beslutsprocesser.

Centralt innehåll: Individens och gruppernas möjligheter att påverka beslut och samhällsutveckling samt hur man inom ramen för den demokratiska processen kan påverka beslut.

GEOGRAFI

Förmåga: Att göra geografiska analyser av omvärlden och värdera resultaten med hjälp av kartor och andra geografiska källor, teorier, metoder och tekniker, samt värdera lösningar på olika miljö- och utvecklingsfrågor utifrån överväganden kring etik och hållbar utveckling.

Centralt innehåll: Fältstudier av natur- och kulturlandskap, till exempel av samhällsplanering i närsamhället.

SVENSKA

Förmåga: Att formulera sig och kommunicera i tal och skrift samt anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang.

Centralt innehåll: Att leda ett samtal, formulera och bemöta argument samt sammanfatta huvuddragen i vad som sagts.

TEKNIK

Förmåga: Identifiera problem och behov som kan lösas med teknik och utarbeta förslag till lösningar.

Centralt innehåll: Konsekvenser av teknikval utifrån ekologiska, ekonomiska, etiska och sociala aspekter

BIOLOGI

Förmåga: Att använda biologins begrepp, modeller och teorier för att beskriva och förklara biologiska samband i [...] naturen och samhället.

Centralt innehåll: Ekosystemens energi öde och kretslopp av materia. Fotosyntes, förbränning och andra ekosystemtjänster.

KEMI

Förmåga: Att använda kemins begrepp, modeller och teorier för att beskriva och förklara kemiska samband i samhället och naturen.

Centralt innehåll: Några kemiska processer i mark, luft och vatten ur miljö- och hälsosynpunkt. Människans användning av energi- och naturresurser lokalt och globalt samt vad det innebär för en hållbar utveckling.

GY 11

SAMHÄLLSKUNSKAP

Syfte: Undervisningen ska bidra till att skapa förutsättningar för ett aktivt deltagande i samhällslivet.

Förmåga: Kunskaper om demokrati och de mänskliga rättigheterna såväl de individuella som de kollektiva rättigheterna, samhällsfrågor, samhällsförhållanden samt olika samhällens organisation och funktion från lokal till global nivå utifrån olika tolkningar och perspektiv.

GEOGRAFI

Syfte: Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla kunskaper om möjligheter och problem med att möjliggöra hållbar utveckling.

Förmåga: Att analysera intressekonflikter med koppling till naturgivna risker och mänsklig verksamhet samt hur intressekonflikter påverkar jordens livsmiljöer och människans livsvillkor, ur perspektivet hållbar utveckling.

SVENSKA

Syfte: Undervisningen ska utmana eleverna till nya tankesätt och öppna för nya perspektiv.

Förmåga: Att tala inför andra på ett sätt som är lämpligt i kommunikationssituationen samt att delta på ett konstruktivt sätt i förberedda samtal och diskussioner.

NATURKUNSKAP

Syfte: Genom att få diskutera och utforska frågor med samhällsanknytning ska eleverna ges möjlighet att befästa, fördjupa och utveckla naturvetenskapliga kunskaper för att kunna möta, förstå och påverka sin samtid.

Förmåga: Kunskaper om naturvetenskapens roll i aktuella samhällsfrågor och i förhållande till hållbar utveckling.